

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: **PharmDr. M.K., S.**, IČO: X., zastúpenej advokátom Mgr. M.B., Advokátska kancelária B., s.r.o., J. proti žalovanej: **V., a.s.**, B., IČO: X., **o zaplatenie 47 929,67 Sk**, vedenom na Okresnom súde Bratislava V v Bratislave pod spisovou značkou 5C 167/07, na dovolanie žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 16. decembra 2008, č. k. 2 Cob 45/2008-107, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo 16. decembra 2008, č. k. 2 Cob 45/2008-107 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Žalobkyňa si 13. marca 2007 uplatnila voči žalovanej právo na zaplatenie istiny 47 929,67 Sk ako nezaplatenej časti poplatku z omeškania vo výške 0,1% za každý deň omeškania v zmysle § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z., a to za omeškanie so zaplatením šiestich faktúr za výkony zdravotníckej starostlivosti (výdaj liekov pre jej poistencov).

Okresný súd Bratislava V v Bratislave rozsudkom z 21. januára 2008, č. k. 5C 167/07-86 zamietol žalobu. Súčasne uložil žalobkyňi povinnosť zaplatiť žalovanej 536 Sk náhradu trov konania.

Podľa odôvodnenia rozhodnutia právny vzťah medzi účastníkmi konania posúdil ako vzťah občianskoprávny, keď vychádzal z charakteru právneho postavenia účastníkov konania, účelu a predmetu činnosti účastníkov, spočívajúcom v poskytovaní zdravotníckej starostlivosti a vykonávaní zdravotného poistenia. Písomnú zmluvu podľa § 262 Obchodného zákonníka žalobkyňa a žalovaná neuzavreli. Aj keď žalovaná je v súčasnosti podnikateľkou, nie je možné len kvôli tomu považovať všetky právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 2005 medzi lekárňami a právnou predchodkyňou žalovanej za obchodnoprávne. Pohľadávka žalobkyne vznikla z občiansko-právneho vzťahu, takže sa spravuje Občianskym zákonníkom ako všeobecným predpisom. Ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka vylučuje možnosť popri sebe súčasne uplatniť obe sankcie, a to úrok z omeškania a poplatok z omeškania. Žalobkyňa podľa § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. sa ešte v roku 2004 rozhodla namiesto poplatku z omeškania požadovať úrok z omeškania a jeho zaplata sa aj úspešne voči žalovanej domohla. V rozhodnutí Okresného súdu Martin, sp. zn. 6C 215/04 síce nie je uvedené, z akého právneho titulu bola peňažná suma žalobkyňi priznaná a v zmysle § 159 ods. 2 O.s.p. je pre súd záväzný len samotný výrok rozsudku, nie je však možné neprihliadnuť k tomu, ako bol v návrhu na začatie konania predmet konania vymedzený a z akého dôvodu bola žalobkyňi požadovaná peňažná suma priznaná. Okresný súd v Martine rozhodoval na návrh žalobkyne o povinnosti zaplatiť úrok z omeškania, žalovaná uznala nárok ako úrok z omeškania a súd rozsudkom pre uznanie rozhodoval tiež len o úroku z omeškania. Úrok z omeškania za celú dobu omeškania žalobkyňi bol právoplatným rozsudkom už priznaný, čím je v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka vylúčené, aby za to isté omeškanie vznikla dlžníkovi povinnosť platiť ešte aj poplatok z omeškania. Preto, i keď sa žalobkyňa domáhala len doplata rozdielu medzi úrokom a poplatkom, súd jej návrhu vyhovieť nemohol.

O náhrade trov konania súd prvého stupňa rozhodol s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V v Bratislave Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) uznesením zo 16. decembra 2008 odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. d/ a ods. 2 O.s.p. zrušil a konanie vo veci zastavil. Žalovanej nepriznal náhradu trov konania.

Odvolací súd dospel k záveru, že napadnutým rozhodnutím došlo k res iudicata v zmysle § 159 ods. 3 O.s.p. Podľa odôvodnenia rozhodnutia rozsudkom Okresného súdu

v Martine, sp. zn. 6C 215/2004, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 13. apríla 2005, žalovanej bola uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni 18 277,78 Sk. Uvedený rozsudok bol vydaný na základe návrhu zo 14. decembra 2004, ktorý bol podaný z dôvodu včasného nezaplatenia faktúry z roku 2004. Žalobkyňa uplatnila v zmysle § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. úrok z omeškania v žalovanej výške. V prejednávanej veci žalobkyňa sa domáha zaplatenia časti poplatku z omeškania za oneskorenú úhradu faktúr splatných v roku 2004 tiež v zmysle § 38 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z. z., t.j. vo výške 0,1% denne, a to napriek tomu, že v skôr začatom konaní na Okresnom súde v Martine už predmetnú sankciu si za uvedené obdobie voči žalovanej uplatnila a táto jej bola priznaná. Uplatnený nárok žalobkyne vyplýva z rovnakých skutkových i právnych okolností, ako v uvedenom konaní. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. s tým, že úspešnej žalovanej žiadne trovy nevznikli.

Proti tomuto rozhodnutiu podala žalobkyňa dovolanie s poukazom na dovolací dôvod uvedený v § 237 písm. f/ O.s.p. Namietala, že krajský súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru o tom, že sa jedná o prekážku veci rozhodnutej. Uviedla, že v tomto konaní sa nedomáha nároku, ktorý by bol právoplatne priznaný, alebo ktorý by bol právoplatne zamietnutý. Domáha sa tej časti nároku na poplatok z omeškania, ktorý doteraz nebol žalovaným dobrovoľne zaplatený. Preto súd mal skúmať, či v čase omeškania zdravotnej poisťovne vznikol žalobkyni nárok na poplatok z omeškania podľa § 38 ods. 4 zákona 273/1994 Z. z. Poukázala na súdnu prax (najmä v dôsledku publikovania zjednocujúceho stanoviska Ústavného súdu SR č. PL.z.ÚS 1/06), kde zdravotníckym zariadeniam prináleží nárok na poplatok z omeškania vo výške 0,1% denne aj v prípadoch, ak k omeškaniu zdravotnej poisťovne došlo v čase, kedy bolo platné a účinné ustanovenie § 38 ods. 4 cit. zákona v znení upravujúcom poplatok z omeškania vo výške 0,01%, nakoľko dotknuté ustanovenie v takomto znení stratilo z dôvodu rozporu s Ústavou SR účinnosť a neskôr i platnosť. Zo zjednocujúceho stanoviska Ústavného súdu SR pritom vyplýva, že zdravotnícke zariadenie jednoznačne malo a doteraz má za dotknuté obdobie omeškania zdravotnej poisťovne s úhradou splatných faktúr za poskytnutie zdravotníckej starostlivosti nárok na poplatok z omeškania vo výške 0,1% denne. Zo strany žalobkyni pritom nikdy nedošlo k právnemu úkonu „vzdania sa práva na poplatok z omeškania“. Pod tento inštitút nemožno podradiť ani to, že v inom súdnom konaní sa žalobkyňa domáhala nároku z právneho titulu úroku z omeškania. Podľa názoru žalobkyne súd má každú vec posudzovať samostatne bez ohľadu na to, aká právna argumentácia bola iným súdom v inom súdnom konaní zaujatá,

t. j. ako už bolo uvedené vyššie, v prvom rade posúdiť tú skutkovú a právnu otázku, či má žalobkyňa za omeškanie s úhradou dotknutých faktúr nárok na poplatok z omeškania vo výške 0,1% denne. Zo zákonného vymedzenia úloh V., a.s. zabezpečovala verejné potreby v oblasti zdravotníckej starostlivosti. Má za to, že prijatie záveru, že dotknutá jej činnosť v r. 2003 nespadá pod pojem „zabezpečovanie verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky“ by bol v rozpore so znením a výkladom § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka a ustálenej súdnej praxe. Z tohto dôvodu považuje námietku premlčania za neopodstatnenú, pretože na záväzkový vzťah účastníkov konania je nutné aplikovať ustanovenia o premlčení v Obchodnom zákonníku. Žiadala, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) prejednal dovolanie bez nariadenia pojednávania v zmysle § 243a ods. 1 O.s.p.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, ak to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu upravuje ustanovenia § 239 O.s.p.

V prejednávanej veci žalobkyňa podala dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bol rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 O.s.p. zrušený bez toho, aby odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania.

Dovolací súd nezistil podmienky, za ktorých ustanovenie § 239 O.s.p. pripúšťa dovolanie.

Dovolanie je vždy prípustné, ak ide o prípady závažných väd konania uvedených v ustanovení § 237 O.s.p., a to aj vtedy, keď nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania uvedené v § 238 a § 239 O.s.p.

Žalobkyňa v dovolaní poukázala na prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., t.j. ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Uvedené ustanovenie ochraňuje práva účastníka konania, ak súd nerešpektuje jeho procesné práva a vynesie rozhodnutie. Ide o prípady, ak súd napr. účastníka riadne nepredvolá na pojednávanie, aj keď bolo potrebné ho predvolať, ak nebola dodržaná lehota na prípravu na pojednávanie, prípadne ak súd o uplatnenom návrhu bezdôvodne nerozhodne.

Podľa obsahu spisu žalobkyňa si predmetnou žalobou uplatnila právo na poplatok z omeškania, a to na časť istiny, ktorá nebola priznaná právoplatným rozhodnutím Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod spisovou značkou 6C 215/2004. Je nepochybné, že v uvedenom konaní bolo žalobkyňi priznané právo na úrok z omeškania vo výške 1 012 737,58 Sk za omeškanie s úhradou faktúr z roku 2002, 2003 a 2004. V zmysle § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovni a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní môže zdravotnícke zariadenie voči príslušnej zdravotnej poisťovni uplatniť poplatok z omeškania vo výške 0,1% z dlžnej sumy za každý kalendárny deň omeškania odo dňa splatnosti účtovného dokladu. Žalobkyňa v žalobe uvádza, že za omeškanie s úhradou faktúr za rok 2004 poplatok z omeškania činil 66 207,45 Sk. V konaní na Okresnom súde v Martine 6C 215/2004 jej bol priznaný poplatok z omeškania v sume 18 277,78 Sk. Uplatnená suma predstavuje časť z poplatku z omeškania v sume 47 929,67 Sk, vyúčtovaného žalovanej, spolu vo výške 66 207,45 Sk dňa 16. februára 2007.

Podľa názoru dovolacieho súdu je podstatné, že súd v prejednávanej veci rozhoduje o nároku na peňažné plnenie. Pritom je irelevantné, z akého právneho dôvodu je tento peňažný nárok uplatnený. Súd totiž predovšetkým pri posudzovaní jeho dôvodnosti vychádza zo skutkových tvrdení, ktoré umožňujú posúdiť uplatnený nárok po právnej stránke, a to bez ohľadu na to, či v žalobe právny dôvod požadovaného peňažného plnenia je nesprávne uvedený alebo vôbec nie je uvedený. Preto ak súd právoplatne rozhodol len o časti uplatňovaného peňažného nároku, jeho zvyšok môže účastník uplatňovať, pričom mu nehrozí nebezpečenstvo, že sa mu nárok odmietne z dôvodu už rozsúdenej veci.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že rozhodnutie vydané v konaní vedenom pred Okresným súdom Martin pod sp. zn. 6C 215/04 nezakladá prekážku rozhodnutej veci pre konanie, ktoré je predmetom dovolania. Peňažné plnenie, ktoré bolo žalobkyňi priznané predstavuje časť poplatku z omeškania podľa § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. Žalobkyňa sa teda v konaní nedomáha duplicitného peňažného plnenia, resp. nároku, ktorý jej už bol právoplatne priznaný, ale len tej časti poplatku z omeškania, ktorý jej žalovaná dobrovoľne nezaplatila.

Preto ak odvolací súd odmietol napadnutým uznesením rozhodnúť o odvolaní žalobkyne proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa a o tom, či je dôvodná uplatnená časť

peňažného nároku z titulu poplatku z omeškania, porušil voči žalobkyni právo rozhodnúť o veci, teda odňal jej možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Z uvedeného dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

Krajský súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu. V novom rozhodnutí rozhodne o odvolaní žalobkyni proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa z 5. februára 2007 a súčasne znova rozhodne aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d O.s.p.).

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. júna 2009

JUDr. Anna Marková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.